

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 14. januára 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Dohoda o pridružení medzi EHS a Tureckom — Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov — Upustenie od podmienok bydliska — Doplnkové dávky priznané na základe vnútroštátnej právnej úpravy — Podmienka bydliska — Uplatnenie na bývalých tureckých pracovníkov — Tureckí štátni príslušníci, ktorí nadobudli občianstvo hostiteľského členského štátu“

Vo veci C-171/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (Holandsko) z 2. apríla 2013 a doručený Súdnemu dvoru 8. apríla 2013, ktorý súvisí s konaním:

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)

proti

M. S. Demirci,

D. Cetin,

A. I. Önder,

R. Keskin,

M. Tüle,

A. Taskin,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits (spravodajca) a M. Berger,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: M. M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. mája 2014,

* Jazyk konania: holandčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv), v zastúpení: I. Eijkhout, splnomocnená zástupkyňa,
- M. S. Demirci, v zastúpení: F. Kiliç, advocaat,
- D. Cetin a A. I. Önder, v zastúpení: N. Türkkol, advocaat,
- R. Keskin, v zastúpení: D. Schaap, advocaat,
- holandská vláda, v zastúpení: J. Langer, M. Bulterman a B. Koopman, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: M. van Beek, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 10. júla 2014,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 rozhodnutia Asociačnej rady č. 3/80 z 19. septembra 1980 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov Európskych spoločenstiev na tureckých pracovníkov a príslušníkov ich rodín (Ú. v. ES C 110, 1983, s. 60, ďalej len „rozhodnutie č. 3/80“) v spojení s článkom 59 dodatkového protokolu podpísaného 23. novembra 1970 v Bruseli a ktorý bol v mene Spoločenstva uzatvorený, schválený a potvrdený nariadením Rady (EHS) č. 2760/72 z 19. decembra 1972 (Ú. v. ES L 293, s. 1; Mim. vyd. 11/011, s. 41, ďalej len „dodatkový protokol“). Asociačná rada bola zriadená Dohodou o pridružení medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Tureckom, ktorá bola podpísaná 12. septembra 1963 v Ankare Tureckou republikou na jednej strane a členskými štátmi EHS a Spoločenstvom na strane druhej, pričom v mene Spoločenstva bola uzatvorená, schválená a potvrdená rozhodnutím Rady 64/732/EHS z 23. decembra 1963 (Ú. v. ES 1964, 217, s. 3685; Mim. vyd. 11/011, s. 10, ďalej len „dohoda o pridružení“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania, ktorého účastníkmi sú Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv) (Správna rada inštitútu povereného sociálnym zabezpečením zamestnancov) a bývalí tureckí migrujúci pracovníci, ktorí nadobudli holandské štátne občianstvo, vo veci rozhodnutia Uwv postupne týmto pracovníkom odňať doplnkovú dávku k ich invalidnému dôchodku z dôvodu zmeny ich bydliska z Holandska do Turecka.

Právny rámec

Právo Únie

Dohoda o pridružení

- 3 Podľa článku 12 dohody o pridružení:

„Zmluvné strany sa dohodli, že budú uplatňovať články [39 ES], [40 ES] a [41 ES], aby medzi sebou postupne dosiahli voľný pohyb pracovníkov.“ [*neoficiálny preklad*]

Dodatkový protokol

4. Dodatkový protokol, ktorý je podľa svojho článku 62 neoddeliteľnou súčasťou dohody o pridružení, stanovuje v článku 1 podmienky, mechanizmy a časové harmonogramy realizácie prechodného obdobia uvedené v článku 4 tejto dohody.
5. Dodatkový protokol obsahuje hlavu II nazvanú „Pohyb osôb a služieb“, ktorej kapitola I sa týka „pracovníkov“.
6. Článok 36 dodatkového protokolu, ktorý je súčasťou uvedenej kapitoly I, stanovuje, že voľný pohyb pracovníkov medzi členskými štátmi Spoločenstva a Tureckom sa bude uskutočňovať postupne v súlade so zásadami uvedenými v článku 12 dohody o pridružení medzi koncom dvanásteho a dvadsiateho druhého roka po vstupe tejto dohody do platnosti a že Asociačná rada rozhodne o pravidlách potrebných na tieto účely.
7. Článok 39 dodatkového protokolu znie:

„1. Pred ukončením prvého roku nadobudnutia platnosti tohto protokolu Asociačná rada prijme opatrenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia pracovníkov tureckej štátnej príslušnosti pohybujúcich sa v rámci spoločenstva a ich rodín s trvalým pobytom [s bydliskom – *neoficiálny preklad*] v spoločenstve.

2. Tieto ustanovenia musia umožniť pracovníkom s tureckou štátnou príslušnosťou, v súlade s opatreniami, ktoré sa stanovujú, sumarizovať [sčítať – *neoficiálny preklad*] obdobia poistenia alebo zamestnania ukončené v jednotlivých členských štátoch vzhľadom na starobné dôchodky, odškodné za úmrtie, na invalidné dôchodky a taktiež vzhľadom na poskytovanie zdravotných služieb pre pracovníkov a ich rodiny s trvalým pobytom [s bydliskom – *neoficiálny preklad*] v spoločenstve. Tieto opatrenia nepredstavujú pre členské štáty žiadnu povinnosť brať do úvahy obdobia ukončené v Turecku.

3. Vyššie uvedené opatrenia musia zabezpečiť, aby rodinné prídavky boli vyplácané vtedy, ak má rodina pracovníka trvalý pobyt [bydlisko – *neoficiálny preklad*] v spoločenstve.

4. Musí existovať možnosť prevádzať do Turecka starobné dôchodky, odškodnenia v prípade úmrtia, invalidné dôchodky získané na základe opatrení prijatých podľa odseku 2.

5. Opatrenia uvedené v tomto článku nemajú vplyv na práva a povinnosti vyplývajúce z dvojstranných dohôd medzi Tureckom a členskými štátmi spoločenstva, pokiaľ tieto dohody poskytujú pre tureckých štátnych príslušníkov výhodnejší režim.“

8. Článok 59 dodatkového protokolu stanovuje:

„V oblastiach, na ktoré sa vzťahuje tento protokol, Turecko nemôže získať priaznivejší režim ako je režim, ktorý si členské štáty vzájomne udeľujú podľa [Zmluvy o ES].“

Rozhodnutie asociačnej rady č. 1/80

9. Rozhodnutie asociačnej rady č. 1/80 z 19. septembra 1980 o rozvoji asociácie (ďalej len „rozhodnutie č. 1/80“) vo svojom článku 6 ods. 1 stanovuje:

„S výhradou ustanovení článku 7 o slobodnom prístupe rodinných príslušníkov k zamestnaniu turecký pracovník, ktorý patrí na legálny trh práce v členskom štáte:

- má po roku legálneho zamestnania právo v tomto členskom štáte na obnovu svojho pracovného povolenia u toho istého zamestnávateľa, ak má voľné pracovné miesto,
- má po troch rokoch legálneho zamestnania a s výhradou prednosti poskytovanej pracovníkom z členských štátov Spoločenstva právo v tomto členskom štáte odpovedať na pracovnú ponuku v rovnakej profesii u zamestnávateľa podľa svojho výberu, urobenú za normálnych podmienok, zaregistrovanú na úrade práce v tomto členskom štáte,
- požíva v tomto členskom štáte po štyroch rokoch legálneho zamestnania výhodu slobodného prístupu ku každej pracovnej činnosti podľa svojho výberu.“ [*neoficiálny preklad*]

10 Článok 7 tohto rozhodnutia stanovuje:

„Rodinní príslušníci tureckého pracovníka, ktorý patrí na legálny trh práce v tomto členskom štáte, ktorí získali povolenie sa k nemu pripojiť:

- majú právo odpovedať – s výhradou prednosti poskytovanej pracovníkom z členských štátov Spoločenstva – na akúkoľvek pracovnú ponuku, ak tam majú legálny pobyt aspoň tri roky,
- požívajú slobodný prístup k akejkoľvek pracovnej činnosti podľa svojho výberu, ak majú v tomto členskom štáte legálny pobyt aspoň päť rokov.“ [*neoficiálny preklad*]

Rozhodnutie č. 3/80

11 Cieľom rozhodnutia č. 3/80, ktoré prijala Asociačná rada na základe článku 39 dodatkového protokolu, je koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov, ktorá by tureckým pracovníkom, ktorí pracujú alebo už pracovali v jednom alebo vo viacerých členských štátoch Spoločenstva, ako aj rodinným príslušníkom týchto pracovníkov a ich pozostalým umožnila poberať dávky v tradičných odvetviach sociálneho zabezpečenia.

12 Podľa článku 2 rozhodnutia č. 3/80 nazvaného „Osobná pôsobnosť“:

„Toto rozhodnutie sa vzťahuje na:

- pracovníkov, ktorí podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov a ktorí sú štátnymi príslušníkmi Turecka,
- rodinných príslušníkov týchto pracovníkov s bydliskom na území jedného z členských štátov,
- pozostalých týchto pracovníkov.“ [*neoficiálny preklad*]

13 Článok 3 ods. 1 rozhodnutia č. 3/80 nazvaný „Rovnosť zaobchádzania“, ktorý preberá znenie článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3, ďalej len „nariadenie č. 1408/71“), stanovuje:

„Pokiaľ osobitné ustanovenia tohto rozhodnutia neustanovujú inak, osoby s bydliskom na území jedného z členských štátov, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, majú tie isté povinnosti a poberajú tie isté dávky podľa právnych predpisov členského štátu ako štátni príslušníci tohto štátu.“ [*neoficiálny preklad*]

14 Článok 4 rozhodnutia č. 3/80, nazvaný „Vecná pôsobnosť“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia:

- a) nemocenské dávky a dávky v materstve;
- b) dávky v invalidite vrátane tých, ktoré sú určené na udržanie alebo zlepšenie zárobkovej schopnosti;
- c) dávky v starobe;
- d) pozostalostné dávky;
- e) dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania;
- f) podpora pri úmrtí;
- g) dávky v nezamestnanosti;
- h) rodinné dávky.

2. Toto rozhodnutie sa vzťahuje na všetky všeobecné a osobitné systémy sociálneho zabezpečenia, či už príspevkové alebo nepríspevkové...“ [*neoficiálny preklad*]

15 Článok 6 ods. 1 prvý pododsek rozhodnutia č. 3/80, nazvaný „Upustenie od podmienky pobytu...“, znie:

„Pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, peňažné dávky v invalidite, v starobe alebo pozostalostné dávky, dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi alebo chorobami z povolania a podpora pri úmrtí nadobudnuté podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov nepodliehajú žiadnemu zníženiu, upravovaniu, pozastaveniu, odňatiu alebo odobratiu z dôvodu, že príjemca má bydlisko na území iného členského štátu, ako je štát, kde sa nachádza inštitúcia zodpovedná za vyplácanie.“ [*neoficiálny preklad*]

16 Hlava III rozhodnutia č. 3/80, nazvaná „Osobitné ustanovenia súvisiace s rôznymi kategóriami dávok“, obsahuje koordinačné ustanovenia vychádzajúce z nariadenia č. 1408/71, ktoré sa týkajú najmä dávok v invalidite, v starobe a podpory pri úmrtí (dôchodky).

Nariadenie č. 1408/71

17 Nariadenie č. 1408/71 obsahuje článok 3 nazvaný „Rovnaké zaobchádzanie“, ktorého odsek 1 stanovuje:

„Pokiaľ osobitné ustanovenia tohto nariadenia neustanovujú inak, osoby s bydliskom na území jedného z členských štátov, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, majú tie isté povinnosti a poberajú tie isté dávky podľa právnych predpisov členského štátu ako štátni príslušníci tohto štátu.“

18 Článok 4 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia vymedzuje vecnú pôsobnosť tohto nariadenia takto:

„1. Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia:

- a) nemocenské dávky a dávky v materstve;
- b) dávky v invalidite vrátane tých, ktoré sú určené na udržanie alebo zlepšenie zárobkovej schopnosti;

- c) dávky v starobe;
- d) pozostalostné dávky;
- e) dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania;
- f) podpora pri úmrtí;
- g) dávky v nezamestnanosti;
- h) rodinné dávky.

2. Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky všeobecné a osobitné systémy sociálneho zabezpečenia, či už príspevkové alebo nepríspevkové...“

- 19 Článok 1 bod 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1247/92 z 30. apríla 1992, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 1408/71 (Ú. v. ES L 136, s. 1; Mim. vyd. 05/002, s. 41), ktoré nadobudlo účinnosť 1. júna 1992, doplnil do článku 4 nariadenia č. 1408/71 odsek 2a, ktorý znie:

„Toto nariadenie sa taktiež vzťahuje na osobitné nepríspevkové dávky, ktoré sa poskytujú podľa iných právnych predpisov alebo iných systémov ako tie, ktoré sú uvedené v odseku 1 alebo tie, ktoré sú vylúčené na základe odseku 4, pokiaľ sú tieto dávky určené:

- a) na poskytovanie doplnkového, náhradného alebo pridruženého krytia proti rizikám, ktoré sú obsiahnuté v častiach sociálneho zabezpečenia uvedených v odseku 1 písm. a) až h), alebo
- b) len ako osobitná ochrana pre zdravotne postihnuté osoby.“

- 20 V dôsledku zmeny a doplnenia nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005 (Ú. v. EÚ L 117, s. 1), tento článok 4 ods. 2a odteraz stanovuje:

„Tento článok sa vzťahuje na osobitné nepríspevkové peňažné dávky, ktoré sa poskytujú podľa právnych predpisov, ktorých osobný rozsah, ciele a/alebo podmienky na priznanie nároku majú znaky právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia podľa odseku 1, ako aj v oblasti sociálnej pomoci.

„Osobitné nepríspevkové peňažné dávky“ sú dávky, ktoré:

- a) sú určené:
 - i) na poskytovanie doplnkového, náhradného alebo pridruženého krytia proti rizikám, na ktoré sa vzťahujú časti sociálneho zabezpečenia uvedené v odseku 1 a ktoré zaručujú dotknutým osobám príjem na úrovni životného minima so zreteľom na hospodársku a sociálnu situáciu v dotknutom členskom štáte, alebo
 - ii) len ako osobitná ochrana pre zdravotne postihnuté osoby a sú úzko späté so sociálnym prostredím uvedenej osoby v dotknutom členskom štáte, a
- b) sú financované výhradne z povinných daní určených na krytie všeobecných verejných výdavkov, a ktorých podmienky na poskytovanie a výpočet dávok nezávisia od akýchkoľvek príspevkov vo vzťahu k príjmom dávok. Avšak dávky poskytnuté ako doplnok k príspevkovým dávkam sa nepovažujú z tohto jediného dôvodu za príspevkové dávky, a
- c) ktoré sú uvedené v prílohe IIa.“

21 Podľa článku 10 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 1408/71:

„Pokiaľ nie je v tomto nariadení ustanovené inak, peňažné dávky v invalidite, v starobe alebo pozostalostné dávky, dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi alebo chorobami z povolania a podpora pri úmrtí nadobudnuté podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov nepodliehajú žiadnemu znižovaniu, upravovaniu, pozastaveniu, odňatiu alebo odobratiu z dôvodu, že príjemca má bydlisko na území iného členského štátu, ako je štát, kde sa nachádza inštitúcia zodpovedná za vyplácanie.“

22 Článok 10a ods. 1 nariadenia č. 1408/71, vložený nariadením č. 1247/92, znel takto:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 10 a Hlavy III, sa osobám, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, priznajú osobitné nepríspevkové peňažné dávky uvedené v článku 4 ods. 2a výhradne na území toho členského štátu, v ktorom majú bydlisko, podľa právnych predpisov tohto štátu za predpokladu, že takéto dávky sú uvedené v prílohe IIa. Tieto dávky na svoje vlastné náklady poskytuje inštitúcia miesta bydliska.“

23 Tento článok 10a ods. 1 po zmene a doplnení nariadením č. 647/2005 stanovuje:

„Ustanovenia článku 10a ustanovenia hlavy III sa neuplatňujú na osobitné nepríspevkové peňažné dávky uvedené v článku 4 ods. 2a. Osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, poberajú tieto dávky výlučne na území členského štátu, v ktorom majú bydlisko, a podľa právnych predpisov tohto štátu, pokiaľ sú tieto dávky uvedené v prílohe IIa. Dávky na vlastné náklady poskytuje inštitúcia miesta bydliska.“

Holandské právo

24 V Holandsku upravuje zákon o všeobecnom režime poistenia proti práceneschopnosti (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, ďalej len „WAO“), ktorý je účinný od roku 1966, poistenie zamestnancov proti práceneschopnosti.

25 Zákon o doplnkových dávkach (Toeslagenwet) zo 6. novembra 1986 (ďalej len „TW“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1987, má za cieľ poskytnúť osobám, ktoré na základe sociálneho zabezpečenia, ako je poistenie realizované WAO (rovnako ako najmä na základe poistenia pre prípad nezamestnanosti a poistenia proti pracovným úrazom), poberajú náhradu za stratu zárobku nižšiu, než je minimálna mzda, doplnkovú dávku, ktorá je určená na to, aby náhrada ich príjmu bola stanovená na úroveň dosahujúcu najvyššiu výšku minimálnej mzdy platnej v Holandsku (ďalej len „doplnková dávka“). V čase skutkových okolností sporu vo veci samej bola výška doplnkovej dávky obmedzená na 30 % tejto minimálnej mzdy, takže oprávnené osoby poberajúce podporu v invalidite nižšiu než 70 % uvedenej mzdy mali nižší príjem, než je minimálna mzda. Uvw určí na žiadosť dotknutej osoby, či existuje nárok na príplatok podľa TW.

26 Zákomom o obmedzení vývozu dávok (Wet beperking export uitkeringen) z 27. mája 1999 (ďalej len „BEU“) bol do TW začlenený nový článok 4a, ktorého odsek 1 stanovuje, že osoba, ktorá spĺňa podmienky na vznik nároku na dávky podľa tohto posledného uvedeného zákona, nemá na tieto dávky nárok za obdobie, počas ktorého nemá bydlisko v Holandsku. Spresnil, že vývoz predmetných dávok je možný len v prípade, ak dvojstranná zmluva uzavretá so štátom bydliska dotknutej osoby zabezpečuje riadne uplatňovanie holandskej právnej úpravy.

- 27 Ako vyplýva z odôvodnenia BEU, zmena TW smeruje k nahradeniu zásady personality zásadou teritoriality s cieľom zlepšiť podmienky zachovania nároku na dávky vyplácané ich príjemcom, ktorí majú bydlisko v zahraničí. Na podporu uvedenej zmeny holandský zákonodarca v tejto súvislosti uviedol aj povahu doplnkovej dávky určenej na zabezpečenie životného minima v Holandsku a skutočnosť, že jej financovanie zabezpečuje štátny rozpočet.
- 28 Uvedená zmena TW nadobudla účinnosť 1. januára 2000.
- 29 Bol však zavedený prechodný režim, na základe ktorého osoby, ktoré majú pred dňom nadobudnutia účinnosti novej právnej úpravy nárok na dávky stanovené TW a ktoré nemajú k tomuto dátumu bydlisko v Holandsku:
- „1. sú príjemcami platby zodpovedajúcej sume [v plnej výške], na ktorú by mali nárok, ak by žili v Holandsku v priebehu prvého roka po nadobudnutí účinnosti tohto zákona [čiže počas roka 2000];
 2. sú príjemcami platby zodpovedajúcej dvom tretinám sumy, na ktorú by mali nárok, ak by žili v Holandsku v priebehu druhého roka po nadobudnutí účinnosti tohto zákona [čiže počas roka 2001];
 3. sú príjemcami platby zodpovedajúcej jednej tretine sumy, na ktorú by mali nárok, ak by žili v Holandsku v priebehu tretieho roka po nadobudnutí účinnosti tohto zákona [čiže počas roka 2002]“.
- 30 Na nasledujúce roky sa dávka vo vzťahu k osobám, ktoré nemajú bydlisko v Holandsku, úplne zrušuje.
- 31 Nariadením č. 647/2005 bol TW, zmenený a doplnený v roku 2000 BEU s účinnosťou od 1. januára 2000, pridaný do zoznamu osobitných nepríspevkových dávok v zmysle článku 4a nariadenia č. 1408/71, obsiahnutého v prílohe IIa nariadenia č. 1408/71, zmeneného a doplneného nariadením č. 1247/92, na ktoré sa v súlade s článkom 10a nariadenia č. 1408/71 neuplatňuje povinnosť vývozu stanovená v článku 10 nariadenia uvedeného ako posledné.
- 32 Následne bolo s účinnosťou od 7. decembra 2006 vložené do TW nové prechodné ustanovenie v prospech osôb, ktoré nemajú bydlisko v Holandsku, ale v inom členskom štáte Európskej únie, v štáte Európskeho hospodárskeho priestoru alebo vo Švajčiarsku, na základe ktorého tieto osoby, ak majú ku dňu, ktorý predchádza dňu nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 647/2005, nárok na dávky na základe článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1408/71,
- sú počas roka 2007 príjemcami platby zodpovedajúcej sume v plnej výške, na ktorú by mali nárok, ak by žili v Holandsku,
 - sú počas roka 2008 príjemcami platby zodpovedajúcej dvom tretinám sumy, na ktorú by mali nárok, ak by žili v Holandsku,
 - sú počas roka 2009 príjemcami platby zodpovedajúcej jednej tretine sumy, na ktorú by mali nárok, ak by žili v Holandsku.
- 33 Pre uvedené osoby sa dávka s účinnosťou od 1. januára 2010 úplne zrušuje.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 34 Žalovaní vo veci samej sú bývalými tureckými pracovníkmi, ktorí patrili na legálny trh práce v Holandsku v zmysle článku 6 rozhodnutia č. 1/80.

- 35 Po tom, ako sa v dôsledku invalidity stali pred rokom 2000 práceneschopnými, požiadali a následne získali dávku podľa WAO, ktorú vyplácalo Holandsko.
- 36 Keďže výška uvedenej dávky bola nižšia než minimálna mzda, žalovaným vo veci samej sa podľa TW v znení účinnom pred rokom 2000 vyplácala aj doplnková dávka, ktorá bola určená na zabezpečenie príjmu, ktorého výška sa čo možno najviac približuje minimálnej mzde.
- 37 Žalovaní vo veci samej sa po nadobudnutí holandského občianstva vrátili do Turecka ku svojim rodinám, pričom si ponechali turecké občianstvo. Títo žalovaní podľa článku 39 ods. 4 dodatkového protokolu naďalej poberali dávku na základe WAO, ako aj doplnkovú dávku.
- 38 Po tom, ako zmena TW vykonaná BEU nadobudla účinnosť 1. januára 2000, príslušné holandské orgány na základe prechodného režimu uvedeného v bode 29 tohto rozsudku rozhodli o postupnom odňatí doplnkovej dávky, ktorá bola doposiaľ vyplácaná žalovaným vo veci samej, a to od 1. januára 2001 vo výške jednej tretiny ročne, takže im táto dávka bola definitívne odňatá 1. júla 2003.
- 39 Žalovaní vo veci samej podali proti týmto rozhodnutiam Uvw žaloby.
- 40 Keďže Rechtbank Amsterdam rozsudkami z 19. marca a z 23. augusta 2004 uvedené rozhodnutia zrušil, podal Uvw proti týmto rozsudkom odvolanie na Centrale Raad van Beroep. Vnútroštátny súd v rámci konania, ktoré pred ním prebieha, položil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky a rozhodol o prerušení konania do odpovede Súdnemu dvoru. V priebehu tohto obdobia prijal Uvw ďalšie rozhodnutia vo vzťahu ku každému žalovanému vo veci samej, na ktorých základe im bolo priznané poskytnutie doplnkovej dávky v plnej výške od 1. júla 2003, a to až do jej postupného zrušenia, teda od mája 2004, resp. od 1. januára 2007. Vnútroštátny súd sa prevzatím konania stal príslušným na rozhodnutie o opravnom prostriedku žalovaných vo veci samej proti týmto novým rozhodnutiam Uvw.
- 41 Súdny dvor vo svojom rozsudku z 26. mája 2011, Akdas a i. (C-485/07, EU:C:2011:346), v súvislosti s pracovníkmi poberajúcimi na základe TW rovnaké doplnkové dávky ako žalovaní vo veci samej, ktorí však na rozdiel od posledných uvedených majú iba tureckú štátnu príslušnosť, rozhodol, že článok 6 ods. 1 prvý pododsek rozhodnutia č. 3/80 sa má vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, bráni právnej úprave členského štátu, ktorá tak ako článok 4a TW odníma nárok na takú dávku, ako je príplatok k invalidnému dôchodku priznaný podľa vnútroštátnych právnych predpisov bývalým tureckým migrujúcim pracovníkom, keďže títo pracovníci sa vrátili do Turecka po tom, čo v hostiteľskom členskom štáte stratili svoje právo na pobyt z dôvodu, že sa v tomto členskom štáte stali v dôsledku invalidity práceneschopnými.
- 42 Účastníci konania vo veci samej pred vnútroštátnym súdom zaujali postoj k záveru, ktorý treba vyvodit' z tohto rozsudku v súvislosti s prejednáványm sporom.
- 43 Konkrétne vznikla otázka, či riešenie prijaté v rozsudku Akdas a i. (EU:C:2011:346) je uplatniteľné v rámci tohto sporu vzhľadom na skutočnosť, že žalovaní vo veci samej nemali iba turecké, ale aj holandské občianstvo.
- 44 Za týchto podmienok Centrale Raad van Beroep rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 6 ods. 1 rozhodnutia č. 3/80 s ohľadom na článok 59 dodatkového protokolu vykladať v tom zmysle, že bráni takej zákonnej úprave členského štátu, akou je článok 4a [TW], ktorá doplnkovú dávku priznanú na základe vnútroštátneho práva prestane poskytovať, keď príjemcovia tejto dávky už nebývajú na území tohto členského štátu, hoci títo príjemcovia, ktorí si ponechali turecké občianstvo, nadobudli občianstvo hostiteľského členského štátu?

2. V prípade, že Súdny dvor dospeje pri odpovedi na prvú otázku k záveru, že dotknuté osoby sa môžu dovolávať článku 6 ods. 1 rozhodnutia č. 3/80, ale že toto dovolávanie je obmedzené na základe účinnosti článku 59 dodatkového protokolu: Má sa článok 59 dodatkového protokolu vykladať v tom zmysle, že od okamihu, keď občania Únie na základe práva Únie už nemôžu uplatniť nárok na túto dávku, bráni ďalšiemu vyplácaniu doplnkovej dávky tureckým štátnym príslušníkom ako dotknutým osobám, aj keby občania Únie dostávali uvedenú dávku na základe vnútroštátneho práva dlhší čas?“

O prejudiciálnych otázkach

- 45 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či holandskí štátni príslušníci, ktorí nadobudli holandské občianstvo po tom, ako mali prístup na legálny trh práce v Holandsku, sa za podmienok vymedzených v rozhodnutí č. 1/80 naďalej môžu dovolávať ustanovení rozhodnutia č. 3/80 z dôvodu, že si ponechali turecké občianstvo, na účely neuplatnenia podmienky bydliska na území tohto členského štátu, uloženej vnútroštátnou právnou úpravou na poskytnutie osobitnej nepríspevkovej dávky v zmysle článku 4 ods. 2a nariadenia č. 1408/71, zmeneného a doplneného nariadením č. 647/2005.
- 46 Na úvod treba pripomenúť, že podľa článku 12 dohody o pridružení sa strany dohody dohodli, že budú vychádzať z článkov 39 až 41 Zmluvy o ES pri postupnom vzájomnom uskutočňovaní voľného pohybu pracovníkov. Článok 36 dodatkového protokolu okrem toho stanovuje, že voľný pohyb pracovníkov medzi členskými štátmi a Tureckom sa bude uskutočňovať postupne v súlade so zásadami uvedenými v článku 12 dohody o pridružení.
- 47 Rozhodnutia č. 1/80 a 3/80 v tejto súvislosti vykonávajú ustanovenia dohody o pridružení.
- 48 Súdny dvor v súvislosti s rozhodnutím č. 1/80 rozhodol, že jeho zásadným cieľom je postupná integrácia tureckých pracovníkov do hostiteľského členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok Abatay a i., C-317/01 a C-369/01, EU:C:2003:572, bod 90).
- 49 Na tento účel článok 6 ods. 1 rozhodnutia č. 1/80 upravuje postupné ustálenie situácie tureckých pracovníkov v hostiteľskom členskom štáte (rozsudok Payir a i., C-294/06, EU:C:2008:36, bod 37).
- 50 Pokiaľ ide o rozhodnutie č. 3/80, jeho článok 3 ods. 1 predstavuje vykonanie a konkretizáciu všeobecnej zásady zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti stanovenej v článku 9 dohody o pridružení v osobitnej oblasti sociálneho zabezpečenia (rozsudok Akdas a i., EU:C:2011:346, bod 98).
- 51 Je však nesporné, že žalovaní vo veci samej požívali práva, ktoré im priznávajú ustanovenia systému pridruzenia medzi EHS a Tureckom ako tureckým pracovníkom, ktorí patrili na legálny trh práce v Holandsku. Z dôvodu trvalej pracovnej neschopnosti vznikol týmto pracovníkom nárok na vyplatenie doplnkovej dávky za podmienok vymedzených vo vnútroštátnej právnej úprave. Navyše nadobudli holandské občianstvo, pričom si ponechali turecké občianstvo.
- 52 Za takých okolností sa žalovaní vo veci samej nemôžu pri vznesení námietky proti požiadavke bydliska, ktorou vnútroštátna právna úprava podmieňuje vyplácanie predmetnej doplnkovej dávky, opierať o rozhodnutie č. 3/80.
- 53 V prvom rade totiž okolnosť, že žalovaní vo veci samej nadobudli občianstvo hostiteľského členského štátu ako tureckí pracovníci, ich predovšetkým so zreteľom na ciele systému pridruzenia medzi EHS a Tureckom stavia do celkom osobitnej situácie.

- 54 Na jednej strane, pokiaľ ide o cieľ integrácie, ktorý sleduje tento systém pridruženia, treba zdôrazniť, že nadobudnutie občianstva hostiteľského členského štátu v podstate v hostiteľskom členskom štáte predstavuje najvyššiu úroveň integrácie tureckého pracovníka.
- 55 Na druhej strane nadobudnutie občianstva tohto členského štátu pre tureckého štátneho príslušníka má právne dôsledky systému spojené nielen s tým, že získal toto občianstvo, ale zároveň aj občianstvo Únie, ktoré sa prejavujú najmä v oblasti práva na pobyt a na voľný pohyb.
- 56 Okrem toho treba pripomenúť, že tureckí štátni príslušníci na rozdiel od pracovníkov členských štátov nemajú právo na voľný pohyb v rámci Únie, ale môžu si uplatniť len určité práva na území hostiteľského členského štátu (pozri rozsudky Tetik, C-171/95, EU:C:1997:31, bod 29, a Derin, C-325/05, EU:C:2007:442, bod 66).
- 57 Nič teda neodôvodňuje, aby s tureckým štátnym príslušníkom, ktorého právne postavenie sa v okamihu nadobudnutia občianstva hostiteľského členského štátu nevyhnutne zmenilo, uvedený štát nezaobchádzal na účely vyplatenia dávky, akou je dávka dotknutá vo veci samej, výlučne ako so štátnym príslušníkom tohto štátu.
- 58 Napokon toto konštatovanie platí o to viac, že oslobodenie štátnych príslušníkov členského štátu, ktorí jeho občianstvo nadobudli po tom, ako v ňom boli prijatí ako tureckí pracovníci, pričom si zároveň ponechali turecké občianstvo, od podmienky bydliska na účely vyplatenia doplnkovej dávky na základe rozhodnutia č. 3/80 by spôsobilo dvojité neodôvodnené rozdielne zaobchádzanie.
- 59 S osobami v situácii žalovaných vo veci samej by sa teda jednak zaobchádzalo priaznivejšie než s tureckými pracovníkmi, ktorí nemajú občianstvo hostiteľského členského štátu a ktorí, keďže už nepatria na legálny trh práce tohto štátu, už v ňom nemajú právo na pobyt. Ďalej tieto osoby by boli zvýhodnené aj vo vzťahu k štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu alebo iného členského štátu, s ktorými sa síce zaobchádza priaznivejšie, pokiaľ ide o pobyt a voľný pohyb v rámci Únie, ale ktorí na účely vyplácania doplnkovej dávky naďalej podliehajú podmienke bydliska na území Holandského kráľovstva.
- 60 Štátni príslušníci členského štátu, ktorí tak ako žalovaní vo veci samej, nadobudli občianstvo tohto štátu po tom, ako v uvedenom štáte mali ako tureckí pracovníci prístup na legálny trh práce v zmysle článku 6 rozhodnutia č. 1/80, pričom si zároveň ponechali turecké občianstvo, sa teda nemôžu odvolávať na ustanovenia rozhodnutia č. 3/80 na účely neuplatnenia požiadavky bydliska stanovenej právnou úpravou toho istého štátu a požadovanej na účely vyplácania dávky, ako je dávka dotknutá vo veci samej.
- 61 V tejto súvislosti treba vec samu odlíšiť od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Akdas a i. (EU:C:2011:346).
- 62 Uvedený rozsudok sa totiž týka tureckých štátnych príslušníkov, ktorí patrili na legálny trh práce v Holandsku a ktorí boli z dôvodu trvalej práceneschopnosti nútení presunúť svoje bydlisko naspäť do Turecka.
- 63 Súdny dvor pripomenul, že vzhľadom na to, že turecký štátny príslušník, ktorý patril na legálny trh práce členského štátu v zmysle článku 6 rozhodnutia č. 1/80, nemôže vyvodzovať z tohto rozhodnutia právo na ďalší pobyt na území tohto štátu po tom, ako utrpel pracovný úraz, nemožno sa so zreteľom na túto okolnosť domnievať, že z tohto dôvodu takýto štátny príslušník opustil územie uvedeného členského štátu z vlastnej vôle (pozri v tomto zmysle rozsudok Akdas a i., EU:C:2011:346, body 93 a 94).

- 64 Je totiž nesporné, že právo na pobyt tureckého štátneho príslušníka, tak ako je implicitne, ale nevyhnutne zaručené článkom 6 rozhodnutia č. 1/80, ako nevyhnutný dôsledok výkonu legálneho povolania, zanikne, ak sa dotknutá osoba stane úplne a trvalo práceneschopnou (rozsudok Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, bod 40).
- 65 Za okolností prejednávanej veci sa však v oblasti práva na pobyt už na žalovaných vo veci samej nevzťahuje ustanovenie článku 6 rozhodnutia č. 1/80, pretože nadobudli občianstvo hostiteľského členského štátu. Z tohto dôvodu môžu aj naďalej poberať doplnkovú dávku, pokiaľ spĺňajú podmienky stanovené vnútroštátnym právom, najmä podmienku spojenú s bydliskom.
- 66 Tento záver nespochybňujú ani zásady vyplývajúce z rozsudku Kahveci a Inan (C-7/10 a C-9/10, EU:C:2012:180) so zreteľom na konkrétne skutkové okolnosti veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok a ktoré sa líšia od skutkových okolností vo veci samej.
- 67 Článok 7 rozhodnutia č. 1/80 týkajúci sa predmetného zlúčenia rodiny v uvedenom rozsudku sa na jednej strane vzťahuje na to, aby sa umožnila prítomnosť rodinných príslušníkov migrujúceho pracovníka u neho na účely podpory, prostredníctvom zlúčenia rodiny, zamestnania a pobytu tureckého pracovníka, ktorý sa už riadne integroval v hostiteľskom členskom štáte (Kahveci a Inan, EU:C:2012:180, bod 32). Účelom tohto ustanovenia na druhej strane je posilnenie trvalého začlenenia rodiny tureckého migrujúceho pracovníka v hostiteľskom členskom štáte tým, že dotknutému rodinnému príslušníkovi po troch rokoch legálneho pobytu prizná možnosť, aby sám mal prístup k trhu práce (Kahveci a Inan, EU:C:2012:180, bod 33).
- 68 So zreteľom na tento cieľ Súdny dvor v bode 35 rozsudku Kahveci a Inan (EU:C:2012:180) rozhodol, že skutočnosť, že má turecký štátny príslušník občianstvo hostiteľského členského štátu, ho nemôže zaväzovať vzdať sa výhodných podmienok stanovených v rozhodnutí č. 1/80 a týkajúcich sa zlúčenia rodiny.
- 69 Na jednej strane za okolností prejednávanej veci však žalovaní vo veci samej nie sú povinní vzdať sa poberania doplnkovej dávky, pokiaľ si ponechajú bydlisko na území Holandského kráľovstva, čo môžu urobiť predovšetkým z dôvodu, že majú holandské občianstvo.
- 70 Na druhej strane vo veci Kahveci a Inan (EU:C:2012:180) žalobcovia vo veci samej požadovali výhody vyplývajúce z ustanovení rozhodnutia č. 1/80 v prospech svojich rodinných príslušníkov, ktorí sú tureckými občanmi. V prejednávanej veci sa však žalovaní vo veci samej dovolávajú ustanovení rozhodnutia č. 3/80 osobne a vo vlastnom záujme.
- 71 Dokonca aj za predpokladu, že zásady vyplývajúce z rozsudku Kahveci a Inan (EU:C:2012:180), ako boli pripomenuté v bode 68 tohto rozsudku, sa uplatnia na prejednanú vec a že teda žalovaní vo veci samej, ktorí nadobudli občianstvo hostiteľského členského štátu, pričom si ponechali turecké občianstvo, môžu poberať predmetnú doplnkovú dávku, stále však platí, že požiadavka bydliska, ktorou vnútroštátna právna úprava podmieňuje také poberanie, ostáva v ich prípade uplatniteľná.
- 72 Skutočnosť, že by osoby ako žalovaní vo veci samej, ktoré ako holandskí občania majú naďalej právo na pobyt v Holandsku, a nachádzajú sa tak v situácii porovnateľnej so situáciou občanov Únie, mohli poberať túto dávku na základe uvedeného článku 6 ods. 1 bez toho, aby splnili podmienku bydliska v tomto členskom štáte, by totiž spôsobila, že by sa s nimi zaobchádzalo priaznivejšie než s občanmi Únie, čomu bráni článok 59 dodatkového protokolu.
- 73 V dôsledku toho zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že ustanovenia rozhodnutia č. 3/80, posudzované aj so zreteľom na článok 59 dodatkového protokolu, sa majú vykladať v tom zmysle, že štátni príslušníci členského štátu, ktorí ako tureckí pracovníci patrili na legálny trh práce tohto členského štátu, sa z dôvodu, že si ponechali turecké občianstvo, nemôžu dovolávať ustanovenia

článku 6 rozhodnutia č. 3/80 na účely neuplatnenia požiadavky bydliska na území tohto členského štátu, stanovenej vnútroštátnou právnou úpravou na poskytnutie osobitnej nepríspevkovej dávky v zmysle článku 4 ods. 2a nariadenia č. 1408/71, zmeneného a doplneného nariadením č. 647/2005.

O trovách

- ⁷⁴ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Ustanovenia rozhodnutia Asociačnej rady č. 3/80 z 19. septembra 1980 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia členských štátov Európskych spoločenstiev na tureckých pracovníkov a príslušníkov ich rodín, posudzované aj so zreteľom na článok 59 dodatkového protokolu, podpísaného 23. novembra 1970 v Bruseli a ktorý bol v mene Spoločenstva uzatvorený, schválený a potvrdený nariadením Rady (EHS) č. 2760/72 z 19. decembra 1972, sa majú vykladať v tom zmysle, že štátni príslušníci členského štátu, ktorí ako tureckí pracovníci patrili na legálny trh práce tohto členského štátu, sa z dôvodu, že si ponechali turecké občianstvo, nemôžu dovoľávať ustanovenia článku 6 rozhodnutia č. 3/80 na účely neuplatnenia požiadavky bydliska, stanovenej právnou úpravou uvedeného štátu na poskytnutie osobitnej nepríspevkovej dávky v zmysle článku 4 ods. 2a nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, ktoré bolo zmenené a doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 647/2005 z 13. apríla 2005.

Podpisy